

Méltóságos Főúr !
Kegyes jó Uram !

Vannak barátaim, akik sok erélytosságot látnak mindabban, amit Könyg tanár úr ellenem elkövet és elkövetett. En is erről vagyok meggyőződve.

Egyrészt követendő eljárásomnak igazolására, másrészt meg azért, hogy Méltóságodnak ez ügyek állását a maguk valódiságában leleplezzem, határoztam el magamat a sorok megírására.

Régiéknél kezdtem. Mint II. és III. éves egyetemi hallgató jöttem a műegyetemi előadásokra is. Itt többnyire mi, néhányan a hallgatók közül tartottunk előadásokat. Egyrészt a számelméletből is. A lineár kongruencia rendszerével láttnak, hogy ezek elmélete kézagos. Könyg tanár úr ekkor felszólított engem, de másokat is, hogy ezt a híányt pótoljam. Hosszifogtam és sokhamar jutottam is bizonyos eredményhez. Örömmel mentem el vele Könyg tanár úrhoz. Öregyet - miost nem helyezett benne és mikor e miatt neki elment mondani: látorkodtam, a szavakat intézte hozzám: "Ha Ön jobban tudja ezt, mint én, akkor ne járjon hozzá. Törveék." És nekem hitet fordítva, elment és ott hagyott abban az első szobijában, (akkor az Esterházy utcaiban, a Degenfeld-féle házban lakott) a melyben a könyvtára volt. Távortam és mint III. éves bölcsészethallgató nem tudtam jobbat kitalálni, mint hogy

dolgozatomat a magam erejéből publikálom. Ez „a
Linedr egyenletrendszerek és kongruenciarendszerek” kelet-
kezésének története. Aki Meltóságodnak mást mond,
az vágalmaró. Bizonyos idő múlva arról írtem, hogy
hogy az a hír kezd terjedni, mintha König tanár úrnak
a dolgozathoz több köze is lett volna, mint tisztelem
vántalás (sőt az sem egészen, mert extra mintalás meg-
teszi Gauss is); erre elhatároztam magamat, hogy dolgo-
zatomat franciául is fogom publikálni. Megis tettem.
Legősebb a magam dolgozatról publikáltam, a dolgozat
hibáival együtt. Bizonyítottam a publikációmival,
hogy a dolgozatom a magam erejéből készítettam.
És így bárki is nyíltan fellephetett volna és ha többet
tudott a dolgozat keletkezéséről, mint én, elmondhat-
ta volna. Ekkor azonban a fentebb sorokban Meltó-
ságod felvilágosításánál megint exemplum, nyomatásban
is megjelent volna. Vártam. A felszólítás nem
történt meg. Itt annál több akna-munka. Ez a
francia publikáció története.

De ime az akna-munka! Amint a kül-
földről hazra érkeztem, ő nagyméltósága, Trefort
Minister úr, kinevezett engem a gyűjtési-iskolához,
de a kinevezést visszavonta, mert a megboldogult
Szászok ur ő Méltóságára König tanár úr által
instruálva, ő excellent ajánlák, a megboldogult Minis-
ternek azt mondotta rólam, hogy megbizhatatlan van
gyök. Eről Méltóságos Uram, bizony adtamam van-
nak és nem szükséges meghalt tanárhoz hivatkoznom.
De hogy későbbi időben mily mértékben vonta vissza

a megboldogult Szűcs úr ö Múltóságára előbbi állításait,
és mily magasztalással, „ erkölcsi kötelessége ” érekei-
nek pangoztatásával, sürgette a gyököl iskolákra
való kineveztetésemet, arról sokan, Leővey vez. Lytanicus
is, tehetnek Múltóságodnak támogatást. Er-
re előtök a munka körülményei. Hogy mennyire ártott ez nekem,
azt mindenki jól tudja.

De Könyvtár úr nekem ígéreteivel is már
szüntelenem okozott erkölcsi károkat. Tejgy magyigér-
te egyszer egyik dolgotom bemutatásán és ugyanezt
hosszú időt telte bele, míg megtette. De ennél sokkal
fontosabb a következő eset. 1889. évi december haviban,
 pontosan azon a szombat, mely megelőzte azt a hétet,
 amikor Könyvtár úr, mint rendes tag tag nekfog-
lakozást tartotta, arról beszélgetett velem, hogy kedves
úrnak már keresatilhatja Kéthly úr tantervét oly-
 módon, hogy Kéthlyt a Sily magyisági úr helyére
küldi és megígérte nekem, hogy engem
sívesen habilitál magyistanná. De közegett
a Hunyady halála. Ekkor már ex ígéretem megta-
gadta, mert attól félt, hogy engem talán ki-
nevezni a Hunyady helyére. Pedig ekkor már ki-
volt nyilvánvaló, hogy Kádor úr a Kéthly tanár úr
helyére megy. Ekkor már azt mondotta nekem
ö Nagysága, hogy sívesebben habilitálja Schle-
singert, aki sokkal többet tud, mint én. Legu-
gyaliban, csütörtökön este a társas vacsoránál azt határo-
zta Könyvtár úr ö Nagysága, hogy Schlesingernek
legjobb lenne Kolozsvárra mennie.

De legfőnyesebben bizonyítja König tanár úr a Nagyságomnak hoztam való jó indulatát, az én ön törtéke: előadóm.
Radó tanár úr egy kolosszális hibát követ el, midőn azt hiszi, hogy a $t^2 - Dn^2 = 6^2$ egyenletnek néha van, néha nincs megoldása. Pedig a „quadrátikus alakok” elméletének egyik sarkalatos főtétele, hogy ezen egyenletnek mindig van megoldása és pedig régtelen sok a pozitív determinans esetében. És mit ten König tanár úr. A helyett, hogy sietne a kolosszális hibára figyelmeztetni Radó urat, jellemtelesen koncessziókkal siet a dolgot elítélni. Pedig Radó úr a „lelkismeretességre” hivatkozott. En nem tudom Múltóságom, mikor utol utalkodik az az elv a magyar tudományos vitakörökben, hogy én azzal lelkismeretlenség tartom a Dirichlet-Dedekind könyvet, ha konstátálom, hogy hiba van benne.

Ebben a tekintetben egy nagy kérdés van Múltóságodhoz. Azt hiszem König és Radó urak tartomnak nekem azzal az elégtellel, hogy nagy nyíltsággal beismerik, hogy igazam van, vagy pedig bele mennek egy tudományos vitába, hogy állításomat teljesen bebizonyíthassam a kételkedőknek is. Én ennek a vitának a kitérését minél előbbre kérem a matematikai hírségi től. Hírem repudiciójáról van szó. Talán 2-3 nap múlva. Legyen így igaz: eszemre!

Bocsánatot kérek Méltóságodtól, hogy soraimmal
 alkalmatlan vagyok. Kénytelen voltam így cselekedni, hogy
 Méltóságod előtt, aki mindig kegyes jölköwő volt, hely-
 zetemet leplezetlenül kitűnjem. Mergholnap egy dol-
 gotot kérek bitor Méltóságos Urannak a kérdéses
 tárgyban elküldeni. Kegyeskedjék azt, ha érdemes reá
 az Akadémiában bemutatni, ha megrem, akkor kegyesked-
 jék arról is, e soraimmal is tetésé szerint albírni.

Maradok hódolatteljes melly tisztelettel
 Budapestben, 1891. évi február hó 7. évi.

Méltóságos Urannak

Legteljesebb szolgája:

J. Demeczky Mihály.

Ms 5094 / 85

Nagyméltóságú Bárá Úr!

Kegyelmes Uram!

A legmélyebb tisztelettel értesitem Excellenciádat, hogy nem pályázom az egyetemi matematikai tanszékre.

Beszéltem Scholtz Ágoston egyetemi tanár úrral is, és ez a tanár úr, a kinek semmi tudományos irodalmi munkássága nincs, a ki a Fonciere biztosi társaságnál közönséges hivatalnok és a ki egyet mellékfoglalkozásokkal összeközi el a tudomány szolgálatára szükséges idejét, nagyon magas lóhátról és igen durva tónusban beszélt velem. En mindvégig megőriztem a nyugodtságot. Ezen egyetemi tanár mond mások munkássága ^{és élete} feletti ítéletét!

Nem tehetem ki, Kegyelmes Uram, magamat,

multamat és jövőmet ilyen ellenem előre
preparált ember insultusainak. Az egyetemi
tanárságot pedig sokkal többre becsülöm, de
magamat is, hogy ily állás elnyeréséért, mások
példáját követve, a Kar nem is szakbeli
tanárainál házalyák és magamnak korterkedjem.

A legmélyebb tisztelettel ide mellékelem 1/
alá a rövid részemét tanügyi életemről és tudó-
mányos munkásságomról. 2/
alá mellékelem a
bölcseleti kar ítéletét (Kondor és épen Scholtz)
irodalmi működésemről 1893-ban - hiteles másolat-
ban. Ázóta 2 értekezést írtam, egy 1895-ben a
Comptes Rendus-ban jelent meg, és 2 felolvasást
tartottam a matematikai és fizikai Társaság-
ban.

Méltóztassék ezekbe Kegyelmességednek bele-
tekinteni, és engem az esetleges insultusok elle-
niben megvédeni ott, a hol magamat meg-
védelmezni lehetetlen.

Magamat továbbra is Excellenciád magas
kegyeibe ajánlva, maradok hódolatteljes tisz-
telettel

Magymiltóságodnak

volt tanítványa és alázatos szolgája:

Demecský Mihály

Budapest, 1899. december 10.

Adatok dr. Demeczky Mihály képzéseiről és irodalmi munkásságáról.

1. Crettségi bizonyítványom jóka „eximio modo.”
2. Tanári oklevelem jóka a matematikából „kitünő.”
3. Tudori oklevelem jóka: „summa cum laude.”

Egyetemi tanulmányaimat a budapesti tudományegyetemen végeztem. Báró Cötvois Loránt, Frölich Egidor, néh. Petyval Ottó és Kondor Gúntáv egyetemi tanároknak igen szorgalmas hallgatója voltam. Én teljesen az „alma mater”, a budapesti tudományegyetem tanítványa vagyok, ez idő szerint a legidősebb matematikai docens.

Czenkiül az állam költségén tanultam a berlini, parisi, jenai, cambridgi egyetemeken.

A külföldi matematikai tanároktól ez időből számos elismerő levél van birtokomban, így:

4. Hermite meleghangú bizonyítványa; — 5. Bouquet irata arról, hogy tanítványa voltam; — 6. Kummer és Weierstrass irata arról, hogy a berlini matematikai seminariumnak tevékeny tagja voltam; — 7. Kronecker bizonyítványa arról, hogy az algebrai egyenletek tárgyában szorgalmasan conférences-okat tartottam vele; — 8. Kronecker bizonyítványa arról, hogy számelméleti előadásait mily szorgalmasan hallgattam, és mily szorgalmasan dolgoztam ki; — 9. Rein jenai egyetemi tanár elismerő irata arról, hogy philosophiai tanulmányokkal is behatóan foglalkoztam.

Tudományos dolgozataim a következők:

10. A lineár egyenletek és a lineár congruentia-rendszerek.
11. A tetraeder mértana.
12. Résolution des systèmes de congruences linéaires. (Comptes Rendus de l'Académie des Sciences 1879.)
13. Sur la décomposition des fonctions algébriques entières de x à coefficients entiers et numériques en leurs facteurs irréductibles. (Cette Note fut présentée à la Société Mathématique de France, le 11. juillet 1879.)
14. Über das quadratische Reciprocitätsgesetz (Präsentiert als Vorlesung im mathematischen Seminar in Berlin 1880.)
15. A felsőbb fokú congruenciáelméletéhez (Magyar Tudományos Akadémia. Math. és természettudom. Értesítő VII. k. 4. és 5. f.)
16. A rationalis gyökök elméletéhez (A nagyváradi áll. főreáliskola értesítője 1885/6.)
17. Ein Beitrag zur Theorie der Congruenzen höheren Grades. (Math. u. Naturw. Berichten aus Ungarn. Bd. VIII. 1890.)
18. A rationalis egész számok ortogonalitásáról. (Math. és fizikai lapok I. kötet 1. és 2. füzet 1892.)

Nem is akarok hivatkozni a középiskolai matematika és ennek methodikája köréből vett számos dolgozatomra.

Docens koromban is írtam az általam előadott tananyag köréből:

19. Sur la théorie des substitutions échangeables. (Présentée par C. Jordan. Comptes Rendus 1895.)

A matematikai és fizikai társaságtan két előadást tartottam:

- a) A quadraticus alakok elméletéhez.
- b) A Catalani-tétel új bizonyítása.

Csaknem összes dolgozataim épen az analysis, az algebra és a számelmélet köréből valók. Búcsúknál mellékelhetem ide azt a véleményes

jelentést, melyet a kar elé 1893-ban néh. Köndör György és Scholtz Ágoston egyetemi tanárok tudományos irodalmi működésém bizonyítására terjesztettek.

Scholtz Ágoston záróelőadásában ezt mondja:

„Dolgozatai közül kivált azok, melyek a számelmélet körében mozognak, figyelemreméltó, jéles dolgozatok. Tanúságot tesznek dr. Demeczky Mihály jéles képességéről, melyreható és mindig tárgyának lényegére irányuló elméjéről.”

Átvitkozom még azon nagyterjedelmű munkásságomra, melylyel Kroncker, Weierstrass, Hermite hallgatott egyetemi előadásait terjedelmes füzetekben kidolgoztam, a mely füzeteket Cötvös Loránt bárónak és más egyetemi tanároknak is annak idejében bemutatattam.

Magántanári történet képzésem után 1893/4, 1894/5, sőt még 1895/6. tanév első felében is igen nagy szorgalommal és igyekezettel tartottam magántanári előadásokat. Sőt gyakorló főgymnasiumi tanár koromban egy kis iskolát is alapítottam a tanárképző int. gyakorló főgymnasiumban, a hol a felsőbb matematika és felsőbb physika köréből részleteket dolgoztunk ki és adottunk elő. Klasszikus tanúim erre Tangl Károly tanár, egyetemi fellow.

Sajnos, az 1896/7. tanév óta már nem tudtam tudományos hivatásomat úgy betölteni, mint szerettem volna. Sőt férfias őszinteséggel bevallom, hogy — súlyos elfoglaltságom miatt — magántanári előadásaimat sem tudtam pontosan betartani.

Tanári működésem országosan ismert. Mostani állásom a legexponáltabb, a leg súlyosabb felelősséggel járó állás egész Magyarországon. Kora reggeltől késő estig szakadatlanul munkában vagyok.

Budapest, 1899. december 10.

Demeczky Mihály